

NR 8/101 SIERPIEŃ 2019

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

Nakład: 10 000 egz.

AKTUALNOŚCI

**Wiceminister Inwestycji i Rozwoju
z wizytą w Tramwajach Śląskich**

>>> str. 3

AKTUALNOŚCI

**Dzień Otwarty Zajezdni
tym razem w Katowicach**

>>> str. 5

SPACERY PO REGIONIE

Wokół żywieckiego Rynku

>>> str. 6-7

Lekcja historii w tramwaju

>>> str. 8

Fot. Mateusz Wieczorek

Jedźmy razem

Wśród wielu zagadnień, którymi na co dzień zajmuje się spółka Tramwaje Śląskie S.A., na plan pierwszy wybija się oczywiście realizacja współfinansowanego przez Unię Europejską „Zintegrowanego Projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego”. To jedno z najważniejszych – strategicznych przedsięwzięć w dziedzinie komunikacji publicznej w naszej Metropolii, wymagające współpracy zarówno na szczeblu samorządowym, jak i rządowym.

Właśnie w związku z realizacją tego unijnego projektu, spółkę Tramwaje Śląskie S.A. odwiedził Wiceminister Inwestycji i Rozwoju Grzegorz Puda. 20 sierpnia odbyło się spotkanie, w którym udział wzięli również wiceprezydenci Bytomia, Chorzowa i Świętochłowic. Była to doskonała okazja do wymiany informacji, przedstawienia raportu z prowadzonych inwestycji, a także zaprezentowania planów na najbliższe miesiące i lata. Więcej na ten temat można przeczytać w wywiadzie z Wiceministrem, który zamieszczamy na stronie 3.

Końcówka lata obfituje w ciekawe wydarzenia z udziałem spółki Tramwaje Śląskie S.A. Warto więc zajrzeć w kalendarz i znaleźć coś odpowiedniego dla siebie. 7 września zapraszamy do przejażdżki „Blues baną”, tego samego dnia można wystartować w biegu „15tka z Sosnowca do Katowic”. Zachęcamy też do udziału w konkursie fotograficznym pod hasłem „Tramwaj w stolicy Metropolii” – prace można nadsyłać do 13 września. Szczegółowe informacje zamieszczamy wewnątrz tego wydania „Silesia Tram News”. No i oczywiście szczególnie serdecznie zapraszamy na Dzień Otwarty Zajeżdżni w Katowicach, który odbędzie się w sobotę 21 września. O szczegółach będziemy informować na naszej stronie www.tramwajeslaskie.eu.

A jeśli ktoś z Państwa na finiszu wakacji wygospodaruje jeszcze czas na wycieczkę, to może skorzystać z propozycji przewodnika turystycznego, który tym razem oprowadza nas po zabytkach Żywca. Korzystajmy z pięknej pogody, najlepiej w gronie rodziny!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Wystarczy pobiec wzdłuż linii tramwajowej Medal dla każdego

Wiemy już jak będą wyglądać medale, które zawisną na szyjach wszystkich biegaczy, którzy przebiegną 15-kilometrowy dystans biegu „15tka z Sosnowca do Katowic”. Do startu biegu zostało 10 dni. Wciąż jeszcze można się zapisać, choć lista startowa liczy już ponad 500 nazwisk! Czy padnie rekord frekwencji?

Tegoroczna, piąta edycja biegu „15tka z Sosnowca do Katowic” odbędzie się w sobotę 7 września. Start zlokalizowany będzie w sosnowieckim Parku Sieleckim, jak było to podczas pierwszej i trzeciej edycji. Meta, podobnie jak w 2017 roku, stanie na placu przed katowickim dworcem kolejowym, skąd startowała „15tka” w roku ubiegłym.

Do tej pory na listę startową wpisało się ponad 500 biegaczy, i wszystko wskazuje na to, że piąta edycja biegu, którego trasa prowadzi wzdłuż linii tramwajowej nr 15, będzie rekordowa pod względem uczestników. Przed rokiem na starcie stanęło bowiem „tylko” 387 biegaczy.

Chętni mogą się zapisywać drogą elektroniczną, za pośrednictwem portalu www.dostart.pl. UWAGA! Termin zapisów mija 31.08.2019r. o godz. 23:59.

Pakiety startowe będzie można odbierać w dniu biegu w Biurze Zawodów usytuowanym w rejonie mety, skąd – tradycyjnie już – biegaczy na start do Sosnowca zawiozą tramwaje linii nr 15. W pakiecie startowym znajdzie się koszulka techniczna,

coś do jedzenia, do picia, kupony zniżkowe i oczywiście wszystko, co związane z samym biegiem, czyli numer startowy i chip do elektronicznego pomiaru czasu. Medal otrzyma każdy, kto ukończy zmagania w regulaminowym czasie 135 minut. Zawodnicy będą klasyfikowani: Panie w 4, a Panowie w 5 kategoriach wiekowych. Szczegóły znaleźć można na facebookowym profilu biegu.

Tak będą wyglądać tegoroczne medale

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Wiceminister Inwestycji i Rozwoju z wizytą w Tramwajach Śląskich

We wtorek 20 sierpnia z wizytą do siedziby spółki Tramwaje Śląskie S.A. przyjechał Wiceminister Inwestycji i Rozwoju Grzegorz Puda. Tematem przewodnim spotkania, w którym udział wzięli również wiceprezydenci Bytomia, Chorzowa i Świętochłowic, była realizacja „Zintegrowanego Projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego”.

Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A.: Miał Pan okazję zapoznać się bliżej z realizacją projektu inwestycyjnego spółki Tramwaje Śląskie S.A. i zwizytować nasz Zakład Usługowo Remontowy. Jak Pan ocenia ten projekt i to, co zobaczył Pan w halach zakładowych?

Grzegorz Puda, Wiceminister Inwestycji i Rozwoju: Liczę na to, że uda się w pełni zrealizować projekt spółki. Usprawnienie transportu miejskiego znacznie poprawi jakość życia mieszkańców Śląska i Zagłębia. Tendencje światowe pokazują, że transport zbiorowy zyskuje na popularności. Coraz chętniej przesiadamy się z samochodów do komunikacji miejskiej. Podobnie jest w aglomeracji śląsko-zagłębiowskiej, czego najlepszym przykładem jest fakt, iż Koleje Śląskie, Tramwaje Śląskie, a także przedsiębiorstwa autobusowe rozwijają się i coraz więcej mieszkańców korzysta z oferowanej przez nie formy transportu.

Jestem pod wielkim wrażeniem działań zakładu remontowego, który udowadnia, że w Polsce nie tylko duże firmy, ale również te mniejsze potrafią budować nowe tramwaje. Ta modernizacja, którą obserwowałem, to jest w zasadzie budowa czegoś nowego, praktycznie od podstaw. Cieszę się, że ta historyczna wartość śląskich tramwajów jest cały czas zachowywana i pielęgnowana, i te najstarsze egzemplarze odzyskują tu swój dawny blask, dawną świetność. Myślę, że dla każdego mieszkańca województwa śląskiego ta wartość jest ponadczasowa i bezcenna.

AZ: Jakie są w tej chwili główne problemy przy realizacji projektów unijnych?

GP: Każdy beneficjent ma swoje indywidualne, specyficzne problemy, ale wspólnym mianownikiem są zazwyczaj zamówienia publiczne. Przez te 15 lat, gdy jesteśmy w UE wiele zmieniło się na lepsze, ale od samego początku przetargi były

Grzegorz Puda, Wiceminister Inwestycji i Rozwoju

jedną z głównych trudności. Tramwaje Śląskie to duży przewoźnik, który operuje na terenie kilkunastu miast, dlatego tutaj podstawowym wyzwaniem jest znalezienie kompromisów pomiędzy potrzebami i priorytetami każdego miasta. Trzeba naprawdę dobrego zarządzania żeby połączyć to wszystko w jedną, dobrze prosperującą całość.

AZ: Perspektywa finansowa Unii Europejskiej określona jest na lata 2014-2020. Czas na realizację zadań wydłużony został do 2022 roku, ale mówiło się również o jeszcze kolejnym roku. Czy 2023 rok, jako data graniczna dla realizacji zadań z bieżącej perspektywy jest już zatwierdzony?

GP: Inwestycje współfinansowane ze środków UE należy rozliczyć do końca roku 2023, zgodnie

z zasadą n+3. Jeżeli do tego czasu nie uda się wykorzystać wszystkich środków przyznanych na bieżącą perspektywę, niewykorzystaną nadwyżkę należy zwrócić do budżetu UE. Polska jest wśród państw UE, które najefektywniej i najsprawniej wykorzystują dostępne środki unijne. Nie grozi nam utrata pieniędzy. Z unijnym dofinansowaniem realizowanych jest obecnie 52 810 inwestycji o łącznej wartości 412,4 miliarda złotych. W tej kwocie udział funduszy UE to 251,3 miliarda złotych, czyli 76,2 procent całej puli. Mamy więc jeszcze 3,5 roku wdrażania funduszy, a jesteśmy już w trzech czwartych drogi.

AZ: Realizacja inwestycji w ramach bieżącej perspektywy będzie jeszcze trwać w najlepsze, a już będziemy w następnej perspektywie unijnej. No właśnie. Będziemy? Wiadomo już czy środki z unijnej polityki spójności mogą trafić do Polski i czy będą mogły być wykorzystywane do realizacji takich projektów jak nasz?

GP: Jesteśmy w trakcie negocjacji z Komisją Europejską i innymi państwami. Rozmowy dotyczą nie tylko tego, ile Polska dostanie pieniędzy na lata 2021-2027, ale też celów, na które będzie można przeznaczyć fundusze unijne. Decyzje nie zapadły, więc jest zbyt wcześnie na określenie, jaki kształt będzie miał europejski budżet na kolejnych siedem lat. Komisja zaproponowała cięcia dla całego regionu. Według wstępnej propozycji mamy dostać 64,4 miliarda euro. To wciąż najwięcej w UE, ale nie jesteśmy usatysfakcjonowani i walczymy o więcej. Równolegle pracujemy nad zasadami inwestowania unijnych funduszy. Chcemy na przykład żeby jednym z ważniejszych celów pozostał transport publiczny. Wtedy pojawi się szansa na dofinansowanie kolejnych inwestycji Tramwajów Śląskich.

AZ: Dziękuję za rozmowę.

Zdjęcia: Andrzej Zowada

Przetargi, przetargi...

Trwają procedury przetargowe dla kolejnych zadań inwestycyjnych. 31 lipca ogłoszony został przetarg dla zadania modernizacji torowiska wzdłuż ul. Godyli w Rudzie Śląskiej. Trzy tygodnie później opublikowane zostało powtórne ogłoszenie w przetargu na budowę nowej linii tramwajowej w sosnowieckim

Zagórz. Z kolei w powtórnym przetargu na modernizację ul. 3 Maja w Chorzowie, 22 sierpnia ogłoszony został wynik postępowania. Jeśli nie wpłynie odwołanie, we wrześniu będzie można podpisać umowę z Wykonawcą. Kolejne przetargi są przygotowywane, a na zadaniach już realizowanych praca wrę.

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Będzinie:

- Na modernizowanym odcinku torowiska wzdłuż ul. Małobądzkiej wykonawca ułożył warstwy stabilizacyjne i przygotowuje je do układania rusztu torowego.

w Bytomiu:

- Na odcinku między ul. Arki Bożka a ul. Siemianowicką torowisko zostało ostatecznie podbite. Trwa budowa platform przystankowych.
- Wykonawca robót na ul. Katowickiej realizuje prace torowe – układanie płyt i szyn na ostatnich brakujących fragmentach, mocowanie szyn w komorach masami elastycznymi, montaż kostki granitowej do płyt tramwajowych. Do wykonania pozostaje m.in. montaż i regulacja sieci trakcyjnej na całym zakresie.

w Chorzowie:

- Po ponownym badaniu ofert w przetargu na wyłonienie wykonawcy modernizacji infrastruktury torowo-sieciowej w ul. 3 Maja komisja przetargowa ogłosiła wynik. Do 2 września otwarta zostaje droga odwoławcza dla pozostałych oferentów.

w Dąbrowie Górniczej:

- Wzdłuż ul. Kasprzaka od strony ronda wykonywane jest korytowanie pod układanie warstw stabilizacyjnych na drugim modernizowanym torze. Na odcinku za pętlą w Gołonogu trwają prace przy budowie fundamentów pod słupy trakcyjne.

Bytom, ul. Katowicka

Dąbrowa Górnicza, ul. Kasprzaka

w Sosnowcu:

- Na ul. Będzińskiej, między ul. Mariacką a pętlą Będzińską, wykonawca zakończył prace przy budowie rusztu torowego.
- 20 sierpnia ponownie ogłoszony został przetarg na wyłonienie wykonawcy dla budowy nowego odcinka linii tramwajowej w Zagórz. Otwarcie ofert ma nastąpić 24 września.

w Świętochłowicach:

- Wykonawca usuwa usterki zgłoszone podczas procedury odbiorowej po modernizacji torowiska wzdłuż ul. Bytomskiej w Piaśnikach.

w Zabrzu:

- Dobiegają końca prace w rejonie mostu nad Bytomką, gdzie ułożone jest już torowisko; trwa przebudowa platformy przystankowej. W ul. Powstańców Śląskich zakończono korytowanie pod układanie warstw podbudowy – odkryto kolizje z infrastrukturą podziemną, które są stopniowo usuwane. Trwa korytowanie wzdłuż ul. Religi wraz z przejazdem przez ul. Stalmacha – wprowadzono zmianę organizacji ruchu samochodowego.

Będzin, ul. Małobądzka

Sosnowiec, ul. Będzińska

Zabrze, rejon mostu nad Bytomką

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego - etap I” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

Fot. Archiwum Tramwaje Śląskie S.A.

Dzień Otwarty Zajezdni tym razem w Katowicach

Po pięciu latach Dzień Otwarty Zajezdni wraca do Katowic. Już 21 września zajezdnia w Zawodziu otworzy szeroko swoje bramy przed wszystkimi, którzy chcą z bliska zobaczyć, jak wygląda tramwajowe zaplecze, a przy tym skorzystać z szeregu atrakcji.

W spółce Tramwaje Śląskie S.A. trwają bardzo intensywne prace przy organizacji Dnia Otwartego Zajezdni w Katowicach. – Wciąż dogrywamy część atrakcji, które szykujemy dla zwiedzających. Chcemy, by każdy, kto skorzysta z zaproszenia i przyjdzie lub przyjedzie do Zawodzia na Dzień Otwarty, znalazł tu coś ciekawego dla siebie – podkreśla Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A.

W zajezdni tramwajowej powstanie strefa zabaw dla dzieci, wiele atrakcji na swoich stanowiskach zapewnią strażacy, policjanci i żołnierze, chętni będą mogli spróbować swoich sił w roli motorniczego,

przeprowadzona zostanie akcja ratowniczo-gaśnicza w płonącym tramwaju, a na scenie wystąpią m.in. coverowy zespół Good vibes oraz gwiazda wieczoru – Grzegorz Poloczek w programie kabaretowym. – Zachęcamy, by do zajezdni przyjechać tramwajem. Uruchomimy linie specjalne, które będą dowozić i odwozić naszych gości – zapewnia Andrzej Zowada. Na początku września na stronie internetowej www.tramwajeslaskie.eu opublikowany zostanie szczegółowy program imprezy, a bezpośrednio przed Dniem Otwartym również rozkład jazdy tramwajów specjalnych.

red

Wakacyjne treningi strażaków

W czwartek 18 lipca w katowickiej zajezdni rozpoczął się cykl szkoleń organizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach. Strażacy skupiają się na poznaniu specyfiki pojazdów szynowych i opracowaniu metod i schematów postępowania w razie wypadku z udziałem tramwajów.

Szkolenia przeznaczone są dla strażaków z komend miejskich z całego regionu i obejmują symulowane akcje ratunkowe w przypadku kolizji i wypadków z udziałem tramwajów (podnoszenie wagonów, rozdzielanie pojazdów) a także zajęcia teoretyczne z zakresu budowy wagonów tramwajowych oraz praktyczne związane z wstawianiem wykołajonych tramwajów z powrotem na tory (tzw. wkolejaniem).

– Współpraca naszej Spółki ze Strażą Pożarną trwa od wielu lat. Wspólnie działamy i wzajemnie się edukujemy, by być dobrze przygotowanym na sytuacje kryzysowe. Mamy nadzieję, że żadne ze zdobytych umiejętności nie będą musiały być wykorzystywane w realnej sytuacji, ale trening jest konieczny, by w razie czego skutecznie działać – mówi Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A. Lipcowe szkolenie w zajezdni w Katowicach zapoczątkowało cykl sześciu podobnych szkoleń, które zostaną przeprowadzone do końca bieżącego roku.

red

Zdjęcia: Joanna Olszówka

Pierwsze szkolenie odbyło się w zajezdni w Katowicach

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Wokół żywieckiego Rynku

Pierwsza wzmianka o Żywcu pochodzi z 1308 roku - w spisie świętopietrza pojawia się parafia Ziwich diecezji krakowskiej. Nazwa pochodzić ma od słowa „żyć”, co sugeruje, że ziemie Żywiecczyzny były urodzajne i obfitowały w zwierzynę łowną.

Prawa miejskie nadane zostały Żywcowi już w 1327 roku. W swych dziejach był własnością m.in. książąt cieszyńskich, oświęcimskich, Skrzyńskich, a w połowie XV wieku należał do króla Kazimierza Jagiellończyka. W 1467 roku król przekazał władanie nad Żywiecczyną Piotrowi Komorowskiemu. W rękach Komorowskich Żywiec był do 1624 roku, następnie przejęty został przez Zygmunta III Wazę (dobrami zarządzała jego żona Konstancja). Kolejnym właścicielem został król Jan Kazimierz, który zmarł bezpotomnie, a Żywiecczynę nabyła w 1678 roku rodzina Wielopolskich. Ta z kolei w 1838 roku sprzedała posiadłość z Żywciem Habsburgom, którzy byli ich właścicielami do 1939 roku. Dynamiczny rozwój miasta nastąpił w połowie XIX wieku, kiedy jego właściciele rozpoczęli proces uprzemysławiania. Powstał wówczas młyn wodny do produkcji papieru (1833 rok), fabryka wyrobu masy papierowej (1855 rok), a także arcyksiążęcy browar (1856 rok).

Zwiedzanie Żywca warto zacząć od Rynku, gdzie znajdują się najcenniejsze zabytki miasta. Do najstarszych z nich należy murowany kościółek pw. Świętego Krzyża. Jest to gotycka budowla wzniesiona w XIV wieku, przed lokacją tzw. nowego miasta. Wielokrotnie przebudowywany - w XVII i XVIII wieku - otrzymał m.in. barokowy wystrój, obszerniejsze prezbiterium oraz kolistą apsydę. W 1910 roku do korpusu, od strony północnej, dobudowano wieżę, a od strony południowej - kaplicę Ogrójca (w 1878 roku). Obiekt jest od zewnątrz otynkowany i oszkarpowany, a dach pokryty gontem. Wnętrze kryje kilka cennych obrazów i rzeźb, a w ołtarzu głównym umieszczony jest wczesnobarokowy, drewniany krucyfiks, z umieszczonymi po jego bokach rzeźbami świętych Jana Ewangelisty i Marii Magdaleny oraz figurą Matki Bożej. Dawniej wokół kościoła zlokalizowany był cmentarz, o którym przypomina kamienny krzyż. W pobliżu świątyni zobaczyć możemy barokową figurę św. Jana Nepomucena.

Pałac Habsburgów, wzniesiony w latach 1893-1895

Po wyjściu z kościoła wracamy na Rynek. W jego centralnym miejscu ustawiona jest współczesna figura św. Floriana, nawiązująca do przedwojennej rzeźby stojącej w tym samym miejscu. Żywiecki Rynek zabudowany jest mieszczańskimi kamienicami, a na szczególną uwagę zasługuje budynek ratusza. Obiekt został wzniesiony w 1868 roku w eklektycznej szacie - stykają się tu cechy neogotyku z neorenesansem. W architekturze widoczne jest nawiązanie do budowy XIX-wiecznych żydowskich synagog w stylu mauretańskim, o czym świadczą m.in. wysokie potrójne okna w części środkowej, zakończone półkolem, a także

rozety czy żelazne kolumnienki. W południowo-zachodnim narożniku Rynku znajduje się kamienna dzwonnica, wzniesiona w latach 1723-1724, nakryta czterospadowym dachem namiotowym z czerwonej dachówki. Obiekt do dzisiaj pełni swą pierwotną funkcję. Przy dzwonnicy zlokalizowano pomnik Jana Pawła II, autorstwa krakowskiego artysty rzeźbiarza Czesława Dźwigaja, upamiętniający pobyt papieża w Żywcu, w maju 1995 roku.

Z Rynku udajemy się na pobliską ul. Zamkową i wchodzimy do gotyckiego kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, wzniesionego w XV wieku. Kościół był kilkakrotnie przebudowywany. W latach 1515-1542 podwyższono i przedłużono prezbiterium oraz nawy, nakrywając je sieciowym sklepieniem. Kolejna przebudowa miała miejsce w latach 1582-1583, kiedy ponownie przedłużono nawę i wzniesiono czworokątną kamienną wieżę. W 1585 roku dobudowano kolejne piętro z cegły. W latach 1596-1610 żywiecka fara wzbogaciła się o tzw. kaplicę Komorowskich, a w 1639 roku zbudowano tzw. kaplicę Ogrójca. Po pożarze w latach 1711-1712 przeprowadzono remont kościoła, nadając mu barokowy wystrój wnętrza. W 1903 roku, od strony południowej dobudowano nową zakrystię, zaś w 1929 roku wzniesiono neorenesansową kaplicę grobową

Arkadowy dziedziniec żywieckiego zamku

XIV-wieczny kościół pw. Świętego Krzyża

Habsburgów, zwaną dzisiaj Kaplicą Matki Bożej Częstochowskiej. Żywiecka fara w wyniku reorganizacji struktur kościoła w Polsce, przeprowadzonej przez papieża Jana Pawła II w 1992 roku, stała się konkatedrą, czyli drugą katedrą powstałej wówczas diecezji bielsko-żywieckiej. Wnętrze kościoła pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny kryje wiele cennych zabytków architektury sakralnej, m.in. drewniany ołtarz główny o dwóch bogato rzeźbionych kolumnach z posągami świętych: Hieronima, Karola Boromeusza, Franciszka i Jana Ewangelisty, rzeźbionym naczółkiem z grupą Świętej Trójcy oraz figurą Matki Bożej Niepokalanej z 1724 roku. Po bokach ołtarza, nad wejściami do absydy ołtarzowej, znajdują się dwa owalne obrazy z wizerunkiem św. Wojciecha i św. Stanisława. Godne uwagi są stalle z 1719 roku, z płaskorzeźbionymi zaplecakami ze scenami z życia Jezusa i Maryi, ambona z 1748 roku, a także okazałe organy. W kaplicy Komorowskich znajduje się ołtarz św. Józefa z 1702 roku, a w kaplicy Habsburgów - ołtarz Matki Bożej Częstochowskiej z 1764 roku, ze współczesną kopią obrazu z Jasnej Góry.

Z kościoła farnego udajemy się do starego zamku, wzniesionego przez rodzinę Komorowskich w latach 1485-1500, na wzór zamku wawelskiego, w stylu renesansowym. Zamek był wielokrotnie przebudowywany, a obecny - neogotycki wygląd zawdzięcza przebudowie dokonanej przez Habsburgów w latach 1850-1870. Nie brakuje tu architektonicznych perełek, takich jak: arkadowy dziedziniec zamku, ciąg gotyckich i renesansowych schodów, podziemia i komnaty. W zamku działa Muzeum Miejskie w Żywcu. Natomiast od strony parku podziwiać można neoklasycystyczny pałac Habsburgów, wzniesiony w latach 1893-1895. Do dzisiaj zachowały się: sala balowa, zwana salą lustrzaną, pokoje gościnne i sypialnie, szklany dach, sala jadalna, sala bilardowa oraz kregielnia. Po wojnie w zamku urządzono szkołę - Zespół Szkół Drzewnych i Leśnych, która w 2013 roku przeniesiona została do Sporysza. Warto wspomnieć, że we wrześniu 2001 roku do pałacu

Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny z XV wieku

powróciła córka arcyksięcia Karola Olbrachta, Maria Krystyna Habsburg - księżna von Altenburg, która zamieszkała w specjalnie przygotowanym dla niej mieszkaniu w dawnej kregielni. Księżna zmarła w Żywcu w 2012 roku i pochowana została w krypcie żywieckiej konkatedry. Pałac i zamek otacza piękny park, założony przez Wielopolskich pod koniec XVII wieku. Na przełomie XIX i XX wieku został on przekomponowany przez Habsburgów na park w stylu angielskim. Podczas spaceru możemy podziwiać m.in. dwukondygnacyjny Domek Chiński - altankę z XVIII wieku. W 2012 roku powstał tutaj Park Miniatur, z kopiami zabytkowych obiektów sakralnych, dworów, leśniczówek, pałaców wzniesionych przez Habsburgów.

W programie wycieczki po Żywcu nie powinno zabraknąć zabytkowego browaru, będącego wizytówką miasta. Obiekt, znajdujący się przy ul. Browarnej, założony został przez arcyksięcia Albrechta Fryderyka Habsburga w latach 1852-1856, wg projektów Karola Pietschka. W skład browaru wchodzi m.in. warzelnia, słodownia,

Ławeczka Marii Teresy w żywieckim parku

Herb Habsburgów na browarze

spichlerze jęczmienia i siodu, suszarnia, kotłownia z charakterystycznym kominem, leżakownia z lodownią, a także bednarnia.

**Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Żywiecki browar

Lekcja historii w tramwaju

Czy można się przenieść w przeszłość o cały wiek? Okazuje się, że tak – wystarczy mieć odrobinę wyobraźni, wsiąść w zabytkowy tramwaj i udać się w historyczną podróż. Od 14 do 24 sierpnia przez miasta Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii kursował wagon typu N, upamiętniający 100. rocznicę wybuchu I Powstania Śląskiego.

Tramwaj powstańczy został oznaczony numerem „100”, choć na co dzień taka linia nie funkcjonuje. Nietypowa była także trasa przejazdu: na inaugurację tramwaj przejechał z Mysłowic (to w tamtejszej kopalni 100 lat temu wybuchł strajk, który zapoczątkował I Powstanie Śląskie), przez Chorzów Batory, Świętochłowice, do Bytomia. W kolejnych dniach odwiedził wszystkie miasta Metropolii, w których są torowiska. Pasażerowie niezwykłego tramwaju przenieśli się na Górny Śląsk z lat 1919-1922. W czasie podróży można było wysłuchać manifestu powstańczego, a nawet przekroczyć historyczną granicę. W wagonie pojawiły się postacie w strojach z początku XX wieku, wśród nich Wojciech Korfanty, w którego wcielił się aktor Dariusz Niebudek. Podróżnicy otrzymali pamiątkowe bilety, a w czasie jazdy byli częstowani maszkietami. Nie mogło oczywiście zabraknąć śląskich pieśni.

Podróż zakończyła 24 sierpnia (tego dnia zakończyło się I Powstanie Śląskie) przy pomniku Powstańca Śląskiego w Świętochłowicach-Lipinach.

Tekst i zdjęcia: Mateusz Wieczorek

Zdjęcia: Mateusz Wierzonok

Blues bana: 7 edycja 7 września

Ta impreza wrosła już na stałe w kulturalny krajobraz Bytomia. Miłośnicy bluesa do „Blues bany” wsządką bowiem już po raz siódmy, a na przejażdżkę organizatorzy zapraszają w sobotę 7 września na plac Sikorskiego w Bytomiu.

W serwisie YouTube, na kanale Krzysztofa Wydro – pomysłodawcy i organizatora „Blues bany” – pod koniec lipca pojawił się utwór nagrany przez niego wspólnie z Rafałem Chirowskim. W piosence do melodii „Oni zaraz przyjdą tu” zespołu Brekaut usłyszeć można: „Jak fajnie w tym tramwaju, oni zaraz będą tu; Jak oni fajnie grają, tramwaj zaraz będzie tu; To nie jest zwykły tramwaj, to blues bana, bana blues!”. – I to jest prawda! W tym tramwaju jest bardzo fajnie. Czasem

energetycznie i radośnie, czasem melancholijnie i spokojnie. Tak jak w życiu, tak jak w bluesie – mówi Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A.

O prawdziwości tych słów będzie mógł się przekonać każdy już w sobotę 7 września. Na placu Sikorskiego w Bytomiu stanie specjalny namiot pełen bluesa, a bana pełna bluesa kursować będzie od 12:00 do 18:00 na trasie od placu Sikorskiego ulicami: Katowicką, Jagiellońską i Moniuszki

z powrotem do placu Sikorskiego. – Tą trasą historyczny wagon typu N woził muzyków i słuchaczy już przed rokiem i sprawdziło się to świetnie, dlatego teraz również skupimy się w tym samym miejscu – dodaje Zowada. „Blues Bana – Bytomski Tramwaj Bluesowy” to projekt pod Honorowym Patronatem Prezydenta Bytomia, w którego organizację włączył się m.in. Zarząd Transportu Metropolitalnego i spółka Tramwaje Śląskie S.A.

red

Coroczny konkurs fotograficzny rozpoczęty

Każdego roku spółka Tramwaje Śląskie S.A. ogłasza konkurs fotograficzny, którego rozstrzygnięcie następuje w trakcie Dnia Otwartego Zajezdni. Tegoroczny konkurs odbywa się pod hasłem: „Tramwaj w stolicy Metropolii”.

Co roku hasło konkursu fotograficznego nawiązuje do Rejonu, w którym odbywa się Dzień Otwarty Zajezdni. W tym roku będzie to Rejon nr 2 w Katowicach, stąd też hasło konkursu: „Tramwaj w stolicy Metropolii”. – Katowice są wdzięcznym miejscem do fotografowania. Mnogość i różnorodność kursujących tu tramwajów, torowiska w znakomitej większości po modernizacji oraz architektura miasta powodują, że o ładne zdjęcie tramwaju nie trudno – mówi Andrzej Zowada, rzecznik spółki Tramwaje Śląskie S.A. i dodaje: – Z drugiej strony w takich warunkach znacznie trudniej o oryginalność, o nietypowe spojrzenie na miasto i kursujące w nim tramwaje, a to Jury konkursu zawsze wysoko ceni.

Konkurs trwa od 13 sierpnia do 13 września, a prace należy składać zarówno w wersji fizycznej, jak i elektronicznej. Wszystkie szczegóły opisane są w Regulaminie konkursu, dostępnym na stronie www.tramwajeslaskie.eu. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody fotograficzne, a wyniki ogłoszone zostaną ze sceny podczas Dnia Otwartego Zajezdni Tramwajowej w Katowicach Zawodzie w sobotę 21 września. Tam też udostępniona będzie zwiedzającym wystawa najciekawszych prac konkursowych.

red

Drodzy Pasażerowie! Zwykle spotykamy się na trasie, gdy za pulpitem tramwaju staram się dowieźć Państwa bezpiecznie i punktualnie do celu podróży. W tramwaju widzieliśmy się nieraz – i mogły się między nami pojawić pewne nieporozumienia. Dlaczego tak było – i co zrobić, aby ich uniknąć? Jak bezpiecznie i wygodnie odbyć podróż tramwajem...? Aby choć w części odpowiedzieć na te pytania udzielono mi fragmentu łamów „Silesia Tram News”. Zatem – uwaga, odjazd!

**widziane
zza pulpitu**

Samodzielni malcy

Wakacje zbliżają się ku końcowi, za chwilę kolejne tysiące młodych ludzi dołączy do grona tych, których życie reguluje dzwonek – tym razem nie tramwajowy, a szkolny. Dla nas, tramwajarzy, początek kolejnego roku szkolnego to też okres szczególny – i to nie tylko dla tych, którzy sami są rodzicami. Znowu zmienią się rozkłady jazdy – przybędzie kursów, które przez dwa miesiące nie były wykonywane, na ulicach i w naszych wagonach pojawi się kolejny rocznik dzieci, które do tramwajów dopiero będą musiały się przyzwyczaić – tak do ich obecności na drodze, jak i do dojazdów nimi do szkół. Dlatego też dzisiaj na wspólną podróż zapraszam rodziców – coraz bardziej samodzielnych, ale jednak niedużych – pociech.

Zarówno dzieci poruszające się z rodzicami, jak i najmłodsi poruszający się już samodzielnie mogą odłączyć się czy to od opiekunów, czy od grupy rówieśników w najmniej spodziewanym momencie. Chwila nieuwagi wystarczy, aby dziecko wsiadło na przykład do tramwaju tej linii, którą miało pojechać – ale jadącego w przeciwnym kierunku. W przypadku długich tras może to oznaczać, że znajdzie się nawet dwadzieścia kilometrów od swojego celu, kompletnie nieświadome tego, że popełniło jakiś błąd. Jaka jest w takiej sytuacji reakcja dorosłego, który czeka na malca na przystanku – nie musimy się długo zastanawiać; zdarzało się już nam niejednokrotnie

szukać – i na szczęście znajdować! – dzieci, które albo wyszły z domu i udały się w sobie tylko znanym kierunku, traf chciał, że akurat tramwajami albo też dzieci, które po prostu pomyliły przystanki czy linie tramwajowe. Nie muszę chyba dodawać, że dziecko, które nie ma pojęcia, gdzie się znajduje i zaczyna panikować, nie tylko nie jest w stanie powiedzieć, jak się nazywa, ale też tym bardziej nie będzie pamiętało numeru telefonu do kogokolwiek bliskiego. Coraz większą popularność zdobywają „opaski niezgubki” – silikonowe bransolety na nadgarstki, na których znajduje się miejsce do wpisania imienia dziecka oraz numeru telefonu opiekuna. Gorąco zachęcam Państwa,

aby takie opaski dzieciom sprawić i domagać się ich noszenia. Dla mających większe poczucie „samodzielności” dostępne są takie, w których opis nanosi się od wewnętrznej strony – dzięki czemu opaska wcale nie odróżnia się od innych, popularnych wśród młodzieży.

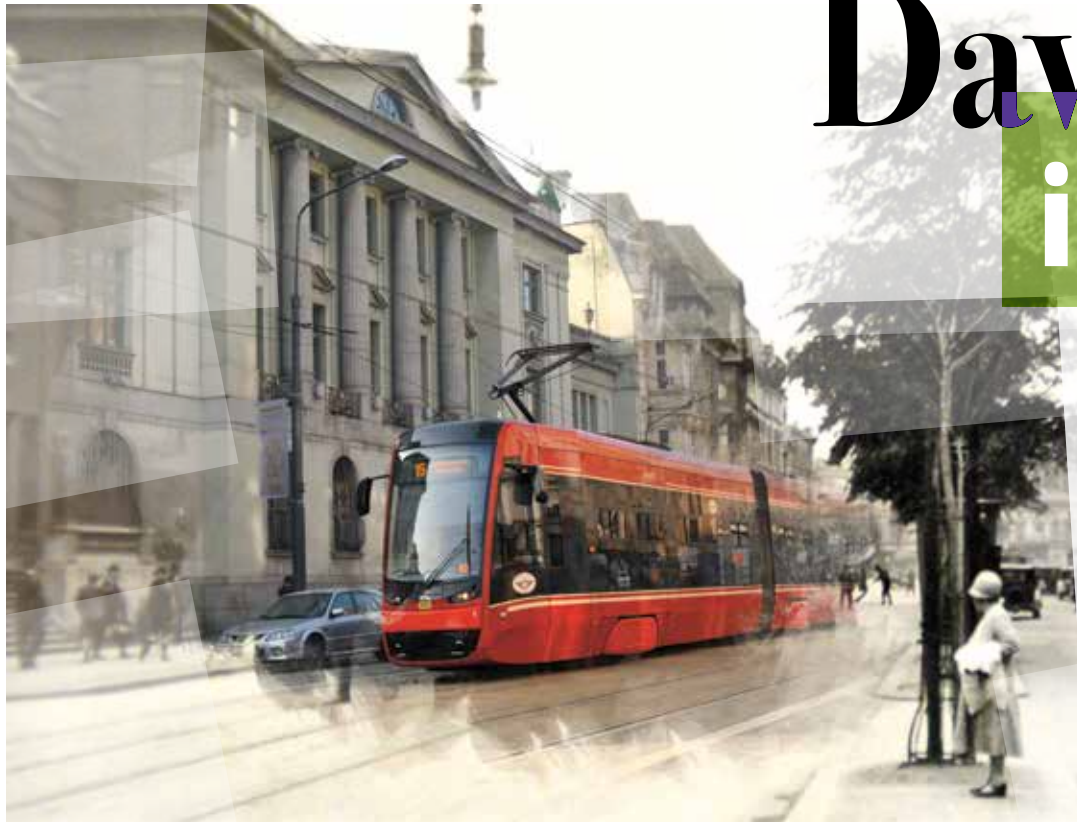
Nasze ciut starsze dzieci coraz więcej czasu spędzać będą poza domem – czy to w szkole, czy na różnych zajęciach pozalekcyjnych, sportowych, dodatkowych lekcjach języków obcych albo po prostu z kolegami. Wpuszczając je same z domu zawsze pamiętajmy, żeby upewnić się, że mają naładowane i sprawne telefony komórkowe. Tak samo, jak w przypadku dorosłych – warto wpaść im, żeby najważniejsze kontakty w telefonie, w tym przede wszystkim te do swoich opiekunów opatrzone miały dopiskiem „ICE” – z angielskiego „in case of emergency”, czyli „w razie wypadku”. Może się przydać nie tylko, gdy dziecku stanie się coś poważnego, ale także gdy zwyczajnie zgubi się.

Na koniec pragnę zaapelować do wszystkich Rodziców: uczmy nasze pociechy, by poruszając się po ulicach i komunikacją miejską obserwowały otoczenie, nie odłączały się od grup i nie koncentrowały swojej uwagi na ekranach smartfonów. Przypominajmy im, że jeśli podróżując tramwajem czegoś nie wiedzą albo czują się zaniepokojone – mogą się zwrócić o pomoc do motorniczego i że nie jest to nic, czego trzeba się bać albo wstydzić. Początki samodzielności bywają trudne, ale środki transportu miejskiego nie są niczym, czego można by się obawiać. Spokojnych podróży – i do zobaczenia na łamach kolejnego numeru!

Motorniczy

Dawniej i dziś

Kiedy przeglądamy albumy ze starymi fotografiami, często odnajdujemy w nim miejsca i obiekty znane nam ze współczesności. Mimo upływu lat na archiwalnych zdjęciach dostrzegamy fragmenty architektury, które zachowały się do dzisiaj. I tylko życie zatrzymane w kadrze toczy się w innym rytmie - na ulicach panuje mniejszy ruch, inne są pojazdy, ludzie są ubrani zgodnie z panującą kiedyś modą.

W naszym cyklu zapraszamy do tramwajowej podróży w czasie. Wspólnie szukamy miejsc w różnych miastach naszego regionu, w których od dziesięcioleci przejeżdżają tramwaje. Porównujemy zdjęcia wykonane przed wielu laty ze współczesnymi fotografiami, wykonanymi dokładnie w tych samych lokalizacjach.

Dawniej

Fot. ze zbioru A. Fondera

Sosnowiec, październik 1930 r. Układanie toru pod wiaduktem kolejowym w Sosnowcu

Dziś

Fot. Mateusz Wiczołek

Sosnowiec, czerwiec 2019 r. Spod wiaduktu wyjeżdża wagon Modertrans MF 16 AC BD, kursujący na linii nr 21

Warto zamówić reklamę

SILESIA
TRAM NEWS

SPRAWDŹ! TEL. 32 2413 374

Tramwajem przez świat

W poprzednim wydaniu miesięcznika zamieściliśmy zdjęcie tramwaju w niemieckiej miejscowości, Bad Schandau.

Zachęcamy do dalszego udziału w naszej zabawie i do rozwiązania kolejnej fotograficznej zagadki. Wśród tych, którzy wykażą się spostrzegawczością i wiedzą, rozlosowane zostaną nagrody ufundowane przez Tramwaje Śląskie S.A. Z laureatem poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do 15 września na adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów lub na adres: biuro@agencjamedial.pl

Bad Schandau, Niemcy

Gdzie wykonano to zdjęcie?
Należy podać kraj i miasto

Zdjęcie ze zbiorów Adama Lapskiego

Krzyżówka

Zwiększa ciąg silnika	▼	Wyga	▼	Marka włoskich aut sportowych	▼	Maskarada	▼	Np. ładolód	▼	Uraz	▼
				Bombardowanie		... Gali- lejska		Dopływ Sanu		Monarcha	
►					W parze z anodą	►					
Biblia muzul- manów					Właściciel cudownej lampy	►					
					Winnetou	▼					
►							Interwał z oktawy i sekundy	►			
Książd w armii		... naftowa	►				Rajskie imię	►			Płaz (daw.)
Imię Mły- narskiej	►	Odcinek DNA	▼			Szczyt sławy	▼				▼
Składnik marynaty											
►				Oplata graniczna	►			Litera grecka	►		
Płonie podczas igrzysk	►					Kiep	►				

Litery w kolorowych rzędach utworzą rozwiązanie - model tramwaju.

Wśród czytelników, którzy nadesłają prawidłowe rozwiązania do 15 września na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe.
Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).
Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.